

Skatteetaten
Postboks 9200 Grønland
N-0134 Oslo

Oslo, 12/03-21

Høringsinnspill – differensiering av avgift på alkoholfrie drikkevarer mv

Deres referanse: 2020/4548

Opplysningskontoret for Meieriprodukter (Melk.no) viser til at Skattedirektoratet på vegne av Finansdepartementet har sendt på høring forslag til endringer i forskrift 11. desember 2001 nr. 1451 om særavgifter. Bakgrunnen er at det i Prop. 1 LS (2020-2021) er foreslått å differensiere avgiften på alkoholfrie drikkevarer etter sukkerinnhold fra 1. juli 2021. Dette forslaget ble vedtatt av Stortinget 15. desember 2020. I forslaget fra Skattedirektoratet som er på høring er det presentert regler for gjennomføring av den vedtatte differensieringen.

Melk.no er et av flere opplysningskontor i landbruket. Melk.no's rolle er å bidra med merkenøytral informasjon, råd og inspirasjon om melk og meieriprodukter på vegne av den norske melkebonden. Ved å være merkenøytrale fokuserer vi ikke på enkelte merker, men på varekategorier. Vi har spesielt søkelys på å fremme helsemyndighetenes kostråd, både mot forbruker og fagfolk.

Melk.no er eid av TINE SA, Q-Meieriene AS og Synnøve Finden AS og det er en samlet bransje som står bak innspillene i denne høringen.

Melk.no støtter Stortingets vedtatte omlegging av avgiften og avgiftssatsene, men ønsker å komme med innspill når det gjelder de foreslåtte regler for gjennomføring.

Melk.no takker for muligheten til å komme med innspill til høringen. Er det noen spørsmål eller kommentarer er det bare å ta kontakt.

Med vennlig hilsen
For Opplysningskontoret for Meieriprodukter (Melk.no) AS

Ida Berg Hauge
Direktør

Velg magre eller lette meieriprodukter.
La minst 2 av 3 være melk eller yoghurt.

Forslag om differensiert avgift på alkoholfrie drikkevarer.

Melk.no støtter forslaget om en endring av dagens sukkeravgift på alkoholfrie drikkevarer. Vi synes det er fornuftig å legge opp til en trinnvis avgiftsstruktur for å på denne måten å stimulere produsentene til å redusere mengden tilsatt sukker. Samtidig er det noen store utfordringer ved at man i forslaget ikke har skilt på naturlig og tilsatt sukker ved avgiftsberegningen.

Manglende skille mellom naturlig sukker og tilsatt sukker

Vi oppfatter det som at den foreslåtte avgiftsstrukturen vil ramme skjevt sammenlignet med dagens ordning og føre til diskriminering av melkedrikker som inneholder naturlig melkesukker. Slik den er foreslått lagt opp vil melkedrikker som tilsettes sukker/søtstoff belastes både for tilsatt sukker og det naturlige innholdet av laktose som er 4-5 gram per 100 g. Dette betyr at f.eks. at en iste eller en brus tilsatt 5 g sukker per 100 g vil få en 20 % reduksjon i avgift mens en melkedrikk tilsatt 5 g sukker ikke vil få avgiftsreduksjon fordi den totalt beregnes til å ha mer enn 8 g sukkerarter per 100 g når laktosen regnes med. Melkedrikker som inneholder tilsatt sukker vil aldri kunne få laveste avgiftssats for drikker tilsatt sukker med dette forslaget.

Produkter kun tilsatt søtstoff

Ifølge Prop. 1 LS (2020-2021) skal *avgiftssatsen på drikkevarer som kun er tilsatt søtstoff reduseres med 30 pst. reelt*. I våre øyne fremstår det som uklart i høringen om drikker som har et naturlig innhold av sukker og i tillegg er tilsatt søtstoff vil oppnå denne reduksjonen eller ikke.

Vi ber derfor Skattedirektoratet presisere at for produkter som kun er tilsatt søtstoff vil den naturlige tilstedeværelsen av sukkerarter ikke telles med i avgiftsgrunnlaget. Dette er i samsvar med bl.a. Irland og Storbritannia som det henvises til i høringen.

Helsemessig begrunnelse

Skattedirektoratet viser i sitt høringsnotat til at det nye avgiftssystemet vil være gunstig i et helse- og ernæringsperspektiv. Begrunnelsen for dette er at helsemyndighetene rapporterer et for høyt inntak av tilsatt sukker, og at sukkerholdige drikkevarer er en av de største kildene til forbruk av tilsatt sukker i det norske kostholdet. Man håper at en differensiering av avgiften på de alkoholfrie drikkene etter sukkerinnhold vil kunne stimulere produsentene til å redusere mengden sukker i produktene, og forsterke markedsføringen av sukkerfrie alternativer. Melk, både med og uten smak, er blant de største kildene til jod og kalsium i det norske kostholdet. I tillegg inneholder melk en rekke andre næringsstoffer nordmenn trenger hver dag. Da stiller vi oss undrende til at i den nåværende foreslåtte avgiftsstrukturen så vil en melkedrikk havne dårligere ut enn drikke som er tilsatt den samme mengden tilsatt sukker, og som ikke bidrar med noen næringsstoffer annet enn tomme kalorier. I tillegg er det fremhevet av helsemyndighetene at det er det tilsatte sukkeret som er den helsemessige utfordringen i kostholdet, ikke sukkeret som naturlig forekommer i en matvare.

Meieriproduktenes sentrale plass i det norske kostholdet og at det er mengden tilsatt sukker som skal begrenses er underbygget av Helsedirektoratets kostråd:

Kostråd nr 7 «[Magre meieriprodukter som en del av det daglige kostrådet](#)»¹. Det står videre spesifisert på Helsenorge at «*Melk og meieriprodukter er en viktig kilde til protein, jod, kalsium, B2 (riboflavin), vitamin B12 (kobalamin). Mer enn 60 prosent av inntaket av kalsium og jod i kosten kommer fra melk og meieriprodukter*».²

Kostråd nr. 10 derimot sier som følger «[Unngå mat og drikke med mye sukker til hverdags](#)»¹. Det står videre «*Brus, saft og godteri er de største kildene til tilsatt sukker i kosten. De tilfører mye sukker og energi, men lite vitaminer og mineraler*», og at man bør begrense inntaket av tilsatt sukker til mindre enn 10 prosent av totalt energiinntak¹. Videre står det under kostråd nr. 10 på Helsenorge at «[Mat og drikke som har et naturlig innhold av sukker inneholder ofte andre næringsstoffer som kroppen trenger, som vitaminer og mineraler](#)»³. Også WHO sin anbefaling om å redusere inntaket av sukker holder naturlig sukker i melk utenfor da det ikke er grunnlag for å si at dette sukkeret har negativ effekt på helsen⁴.

Forslag til endringer

Skattedirektoratet skriver selv i høringsdokumentet at det ideelle ville vært å legge en avgift basert på tilsatt mengde sukker, men at av kontrollhensyn er det totalt antall sukkerarter som må legges til grunn. For å imøtekomme de utfordringene det gir å tillegge avgift på totalt antall sukkerarter er vårt forslag å utelukke melkedrikker i samsvar med Irland⁵. I Norge vil dette bety at melkedrikkene under tolltariffens kapittel 4 posisjon 0403 og melkedrikker på tollvarenr. 22.02.9920 («alkoholfrie drikkevarer på basis av melk eller melkeproteiner») blir unntatt avgift.

I høringsutkastet har man vist til den trinnvise modellen Irland innførte i 2018, men man har utelatt fritaket for melkedrikker i det norske forslaget. Det irske systemet for avgift på sukker i drikke er også godkjent i Brussel med begrunnelsen om at avgiftsstrukturen skal bidra til å motvirke helsemessige utfordringer ved høyt inntak av sukker ved at det først og fremst er drikke med «tomme kalorier» som blir ilagt avgift.

Siden det i det nåværende forslaget ikke legges opp til å skille mellom tilsatt sukker og melkesukker som naturlig finnes i melk, ser man bort fra argumentet om at det er det tilsatte sukkeret som er en utfordring for folkehelsen. Dermed ser man bort fra den helsemessige effekten som skal være bakgrunnen for å innføre differensiert avgift. Vi er bekymret over den effekten dette vil få på pris og forbrukers oppfattelse av hva som er sunt å drikke. Hvis man får en vridning bort fra melkeprodukter over på annen drikke uten eller med svært lite næringsinnhold, vil dette kunne gi konsekvenser for folkehelsen spesielt med hensyn til for lavt inntak av kalsium og jod.

En generell betraktning er også at når sjokolade og sukkervarer ikke lenger får en avgift mens en smaksatt melk med litt tilsatt sukker får høy avgift er dette lite logisk i et folkehelseperspektiv.

Gjeldende regelverk for merking av tilsatt sukker

I høringsdokumentet skriver direktoratet at: «*Årsaken til at avgiften ikke foreslås beregnet av tilsatt, men av det totale sukkerinnholdet, er at gjeldende regelverk for merking av næringsmidler, herunder alkoholfrie drikkevarer, ikke stiller krav til merking av mengde tilsatt sukker. Tilsatt sukker ville ha vært den ideelle parameteren for en mest mulig treffsikker avgift, ut ifra et ernæringsfaglig synspunkt.*»

Melk.no støtter både at tilsatt sukker er den ideelle parameteren for avgiften og at det bør jobbes for å få til en obligatorisk merking av sukker. En slik merking vil også hjelpe forbrukerne til å kunne ta veloverveide valg med tanke på å redusere inntaket av sukker. Dette vil også gjøre det mulig for Skattedirektoratet å håndheve en avgiftspolitik på drikke ut fra en helsemessig begrunnelse.

Oppsummert er våre innspill som følger:

Melk.no støtter en differensiert avgift etter sukkerinnhold med en helsemessig begrunnelse. Dagens høringsforslag som ikke skiller mellom naturlig og tilsatt sukker mangler denne helsemessige begrunnelsen. Forslaget fører til at melkedrikker som er kilde til flere viktige næringsstoffer får høyere avgift enn drikker som brus og iste med samme mengde tilsatt sukker. Vi tillater oss derfor å foreslå følgende endringer i avgiftens regler:

1. At melkedrikker som klassifiseres i Tolltariffens kp. 4 og tollvarenr. 22.02.9920 fritas for avgiften. Dette er i samsvar med det irske regelverket hvor melkedrikker er unntatt avgift, og i tråd med forutsetningene for at EU-Kommisjonen i Brussel godkjente innføring av trinnvis sukkeravgift på drikke i Irland.
2. Det bør presiseres at i drikker som kun er tilsatt kunstig søtstoff så skal ikke innholdet av naturlige sukkerarter påvirke beregningsgrunnlaget.
3. Norske myndigheter bør samarbeide med andre land inn mot EU-systemet slik at det blir lagt til rette for innføring av obligatorisk deklarasjon av mengde tilsatt sukker. Dette vil både gjøre det enklere for Skattedirektoratet og håndheve en avgift på tilsatt sukker, og gir forbrukere bedre forutsetning til å ta veloverveide valg.

Kilder:

1. <https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/kostradene-og-naeringsstoffer/kostrad-for-befolkningen>
2. <https://www.helsenorge.no/kosthold-og-ernaring/kostrad/velg-magre-meieriprodukter>
3. <https://www.helsenorge.no/kosthold-og-ernaring/kostrad/mindre-sukker-til-hverdags>
4. <https://www.who.int/publications/i/item/9789241549028>
5. <https://www.revenue.ie/en/companies-and-charities/excise-and-licences/sugar-sweetened-drinks-tax/index.aspx>